

บทคัดย่อ

บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร

การวิเคราะห์การตอบสนองอุปทานข้าวฟ่างในประเทศไทย

โดย

นางสาววรรณวิภา กิตติ

กุมภาพันธ์ 2543

ประธานกรรมการที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์บัญชา ไตรวิทยาคุณ

ภาควิชา/คณะ: ภาควิชาเศรษฐศาสตร์และสหกรณ์การเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการผลิตข้าวฟ่างในประเทศไทย และเพื่อศึกษาถึงการตอบสนองของอุปทานข้าวฟ่างในประเทศไทย

ผลการวิจัยพบว่า ข้าวฟ่างเป็นพืชเศรษฐกิจที่เพิ่มพูนความสำคัญขึ้นทุกขณะ ส่วนใหญ่มีแหล่งผลิตอยู่ในจังหวัดนครสวรรค์ เพชรบูรณ์ ลพบุรี และสระบุรี โครงสร้างการตลาดมีผู้ประกอบการ 3 กลุ่มใหญ่ คือ 1. พ่อค้าคนกลาง ซึ่งได้แก่ พ่อค้ารวบรวมห้องที่และพ่อค้ารวบรวมห้องถิ่น 2. สถาบันเกษตรกรซึ่งก็คือสหกรณ์การเกษตร 3. พ่อค้าส่งออก

เกษตรกรเก็บเกี่ยว และสีเมล็ดข้าวฟ่างเพื่อขายให้แก่พ่อค้าห้องที่ พ่อค้าห้องถิ่น และสหกรณ์การเกษตรร้อยละ 21.41 89.75 และ 4.23 ตามลำดับ

พ่อค้าห้องที่ขายข้าวฟ่างให้แก่โรงงานอาหารสัตว์ พ่อค้าส่งออก หยงกรุงเทพฯ หยงอำเภอท่าเรือ จังหวัดอยุธยา และพ่อค้าห้องถิ่นร้อยละ 3.43 4.20 0.94 1.26 11.59 ตามลำดับ

พ่อค้าท้องถิ่นรับซื้อเมล็ดข้าวฟ่างจากเกษตรกรร้อยละ 89.75 แล้วขายให้แก่โรงงานอาหารสัตว์ หยกกรุงเทพฯ หยกอำเภอท่าเรือ จังหวัดอยุธยา และพ่อค้าส่งออกร้อยละ 17.88 12.30 9.43 และ 50.14 ตามลำดับ

สถาบันเกษตรกรซึ่งได้แก่ สหกรณ์การเกษตร รับซื้อเมล็ดข้าวฟ่างจากเกษตรกรแล้วขายให้แก่พ่อค้าท้องถิ่น และพ่อค้าส่งออก ร้อยละ 3.81 และ 0.42 ตามลำดับ

ส่วนหยกกรุงเทพฯ รับซื้อจากพ่อค้าท้องถิ่น และพ่อค้าท้องถิ่น แล้วจะขายให้แก่โรงงานอาหารสัตว์ พ่อค้าส่งออกร้อยละ 2.5 และ 10.74 ตามลำดับ สำหรับหยกอำเภอท่าเรือ จังหวัดอยุธยา รับซื้อจากพ่อค้าท้องถิ่น และพ่อค้าท้องถิ่น เช่นเดียวกันก็จะขายให้แก่พ่อค้าส่งออก ร้อยละ 10.69

ผลจากการวิเคราะห์การตอบสนองอุปทานข้าวฟ่างในประเทศไทย ตามแบบจำลอง Linear พบว่า ปริมาณอุปทานข้าวฟ่างมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระที่กำหนดไว้ คือ พื้นที่เพาะปลูกข้าวฟ่างทั้งหมดในปีที่ผ่านมา (A_{t-1}) ราคาข้าวฟ่างที่เกษตรกรได้รับในปีที่ผ่านมา (PS_{t-1}) ราคาข้าวโพดที่เกษตรกรได้รับในปีที่ผ่านมา (PM_{t-1}) ราคาถั่วเหลืองที่เกษตรกรได้รับในปีที่ผ่านมา (PSB_{t-1}) สมการอุปทานข้าวฟ่าง มีค่า R Square เท่ากับ 0.749 ซึ่งแสดงถึงผลกระทบของปัจจัยข้างต้นที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของอุปทานข้าวฟ่าง ร้อยละ 74.90 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 25.10 เป็นอิทธิพลที่เกิดจากปัจจัยอื่น ๆ ที่มีได้ระบุไว้ในสมการ โดยแต่ละตัวแปรมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และ 95